

Finansklagenemnda Person

Uttalelse FinKN-2017-044

14.2.2017

Frende Livsforsikring AS

Sykeforsikringer/barnekasko

Kritisk sykdom – oppsto symptomer på blærekreft i karensperioden? – fal. § 13-5.

Spørsmål om vilkårenes symptomklausul kommer til anvendelse i forhold til kreftdiagnose stillet i oktober 2014. Etter en konkret vurdering av de foreliggende opplysninger i saken bemerket nemnda at forsikrede i alle fall 8.9.14 hadde klare symptomer på kreftsykdommen i form av blod i urinen. Starttidspunktet for karensperioden var 8.6.14 og vilkårene må forstås slik at fristen løp til og med 8.9.14. Vilårenes symptomklausul kom dermed til anvendelse og selskapet ble gitt medhold.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 400.000.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om erstatning under en Kritisk Sykdom-dekning, og tvistespørsmålet er om selskapet kan avslå erstatningskrav med henvisning til en karensklausul.

Forsikrede (f. 1976) søkte om blant annet forsikringsdekningen Kritisk Sykdom i mai 2014. Helseerklæring ble signert og levert elektronisk 8.6.14. Forsikringssøknaden ble antatt og starttidspunktet for karensperioden ble satt til 8.6.14.

Det fremgår av forsikredes melding om kritisk sykdom, 17.10.14, at han ble diagnostisert med blærekreft 2.10.14.

I fastlegens journal for 15.9.14 heter det:

... Var på Hardangervidda i sommer tidlig juni, gikk veldig langt og så da blod i urinen, ga seg etter hvert.

Var nå på tur i Hellas fra 5. september og så rødt blod igjen fra 8. september, mye om morgene og mindre utover dagen: har hatt det hver dag.

Forsikrede ble henvist til sykehus med prioritet. I journalnotat 23.9.14 skriver fastlegen:

Har blødd rent blod i 8 dager ...

Begynte å se blod i sommer, 5 dager i juni, var på fjelltur da. ...

Begynte igjen å blø for 8 dager siden. Hver dag, mye blod, med koagler ...

Ved CT-undersøkelse 24.9.14 ble det funnet en tumorforandring i blæreveggen.

I notat etter telefonsamtale mellom forsikrede og selskapet 10.10.14, heter det:

... Han hadde fått kreft i blæren. Jeg spurte når han fikk diagnosen. Den hadde han fått i går, 9.10.14. Jeg spurte når han fikk symptomer på dette, han svarte i juni 2014. Jeg spurte videre hvilke symptomer dette hadde vært og fikk tilsvaret at han hadde hatt blod i urinen. Ingen smerter ...

Den 13. september 2014 gikk han til legen da han hadde fått smerter i tillegg til blod. Det ble tatt prøver og i går fikk han diagnosen. Han skulle opereres på ... torsdag 16. oktober 2014.

I epikrise etter innleggelse 24.10.14, heter det:

Denne pasienten som tidligere har vært frisk begynte å se blod i urinen i juni da han var på fjelltur, det varte i 5 dager for så å opphøre. Så begynte det på igjen i midten av september med friskt blod med koagler ...

Selskapets rådgivende lege uttalte 10.12.14:

... Makroskopisk hematuri hos voksne uten åpenbar årsak skal anses å ha malign bakgrunn inntil det motsatte er bevist og skal utredes fullstendig. ...

Han har hatt 2 episoder med langvarig synlig blod i urinen innenfor symptomperioden, den siste riktignok ved utgangen av perioden. Kreftsvulsten har altså åpenbart vist tegn og/eller symptom innen 3 måneder etter at det er avgitt fullstendig søknad og selskapet kan derfor ikke anses som erstatningspliktig.

Krav ble avslått 11.12.14 med henvisning til at kreftsykdommen hadde vist symptomer i karensperioden.

I e-post 17.12.14 skriver forsikrede at han ikke var sikker på når den første episoden i juni/juli skjedde, men trodde det var den 11.7. da han kontaktet en venn for å høre angående mye farge i urinen. Vennen svarte at det å gå med en 30 kg tung sekk på ryggen over 17 dager på Hardangervidda i 30 grader, helt klart var grunnen til farge i urinen.

Selskapets rådgivende lege kontaktet forsikredes fastlege den 19.12.14 vedrørende den første konsultasjonen i september 2014, og skriver:

... Han husker ikke dialogen eksakt, men slik han forstår sitt eget notat er han rimelig sikker på at pasienten må ha opplyst om blod i urinen også primo juni.

Fastlegen avga 15.1.15 en erklæring til selskapet, hvor han skriver:

Han var første gang her 160914 med beskrivelse av blod i urin fra 8. september. (...)

Det er i notatet fra 160914 beskrevet at han hadde kortvarig sett farget urin ved lang tur på Hardangervidda, men en kan ikke se at dette i seg selv gir noen kreftmistanke.

Selskapet kontaktet sykehuset og ba om en vurdering av sannsynligheten for at blødningsepisoden i juni var et symptom på den senere diagnostiserte blærekreften. I svaret fra dr. S. 14.1.15 heter det:

Blod i urinen er et symptom som blant annet kan oppstå etter langvarig fysisk aktivitet. Det at pasienten hadde blod i urinen etter mange dager med hard fysisk aktivitet, gir ikke umiddelbart mistanke om kreft i urinblæren. En forbigående episode med blod i urinen er et relativt vanlig symptom hos unge menn, som vanligvis ikke representerer kreftsykdom. Når diagnosen er stilt, kan en selvfølgelig ikke utelukke at disse 5 dagene med blod i urinen i juni, hadde noe med kreftsykdom i urinblæren. ...

Biologien ved slike svulster varierer, så det er vanskelig å si i etterkant når utviklingen av denne svulsten startet.

Selskapet opprettholdt avslaget. Forsikrede hadde objektivt sett hatt symptomer på blærekreft i perioden for symptomklausulen. I selskapets brev gjengis følgende uttalelse fra selskapets rådgivende lege:

Blærekreft er den 4. mest vanlige krefttypen hos menn, antall nye tilfeller i 2012 var 987 og forekomsten er økende. Gjennomsnittsalder ved diagnose er 65 år, medianalder 72 år, 80 % er over 60 år. Blærekreft hos 38-åringer er svært uvanlig, men forekommer. Smertefri intermitterende eller kontinuerlig blodigholdig urin, synlig eller ikke-synlig, er det viktigste symptomet (85-90 %). Synlig blod i urinen krever over 1 ml/døgn og er sjelden falsk positiv. Ca. 40 % av pasientene med synlig blod i urinen har bakenforliggende svulst i urogenitaltrakten. Synlig blod i urinen hos voksne uten åpenbar årsak skal anses å ha vondartet bakgrunn inntil det motsatte er bevist og skal utredes fullstendig. Synlig blod i urinen vil forekomme hos 80-90 % hos blærekreftpasienter. Andre årsaker til synlig blod i urinen er infeksjon (30-50 %) og prostatasykdom (20-30 %), mens steinsykdom, traume og nyresykdom er mer sjeldne. Det finnes også andre forklaringer på fargeforstyrret urin hvorav de fleste er irrelevante, men svært konsentrert urin som ved dehydrering kan fremstå mørk/misfarget.

Dersom klager reelt sett hadde synlig blod i urinen primo 2014 ville dette nokså åpenbart vært et symptom på blærekreft.

Den 17.7.15 skrev rådgivende lege at synlig blod i urinen kan forekomme etter anstrengende aktiviteter, men typisk kortvarig og sjelden i fem påfølgende dager. Fra legens vurdering siteres:

I denne saken blir i prinsippet 3 forklaringer på symptomene primo juni 2014 drøftet fra forskjellig hold – synlig urin grunnet kreft, synlig urin grunnet overanstrengelse og dehydrering. (...) Betydningsfull dehydrering mener jeg er svært usannsynlig da en slik tilstand sjelden forekommer over tid hos friske mennesker og heller ikke er forenlig med den relativt krevende aktiviteten som ... beskriver. Kraftige fysiske anstrengelser kan gi hematuri, men også spontane blødninger uten åpenbar årsak kan forekomme. ... Det er ikke opplyst at ... over såpass lang tid har holdt et så høyt intensitetsnivå at dette skulle medføre synlig blod i urinen og alene forklare symptomene/tegnene. Samlet sett, og særlig når han senere får stilt diagnosen blærekreft, mener jeg det er sannsynlighetsovervekt for at symptomene primo juni var tidlige tegn på kreftsykdommen.

Forsikrede sendte inn ytterligere dokumentasjon 12.1.17, blant annet en uttalelse datert 9.3.16 fra en professor emeritus i anvendt samfunnsmedisin (gift med søster til forsikredes mor). Dessuten ble fremlagt følgende uttalelse fra X. sykehus som svar på en anmodning om spesialisterklæring:

... Spørsmålet som er stillet gjelder sannsynligheten for at blærekreft foreligger når man har blod i urinen. Blod i urinen ... presenterer seg på to måter, enten som synlig blod (makroskopisk hematuri) eller som utslag på en prøvestrimmel som fuktes med urin, uten at urinen er synlig misfarget (mikroskopisk hematuri). Ved makroskopisk hematuri, som denne personen nok hadde, er sannsynligheten for blærekreft mellom 10 og ca 30 %, noe avhengig av alder og andre symptomer. Blærekreft forekommer vanligvis etter 50 års alder og lang sjeldnere under 40 år. Hos aktuelle person var nok risikoen for blærekreft ved synlig blod i urinen heller nærmere 10 enn 30 % eller kanskje lavere ...

Selskapet fastholdt sitt standpunkt.

Forsikrede har i hovedsak anført at episoden med farget urin i juni skyldtes dehydrering, og at han først tisset blod den 8.9.14. Han hadde derfor ikke relevante symptomer innenfor den symptomfrie perioden 8.6. – 8.9.14. Symptomene i juni forsvant da forsikrede fulgte rådet til en venn som er veterinær, om å drikke masse vann. Lege ble ikke kontaktet for symptomer i urinen før i september 2014. Behandlende leger er klare på at den aktuelle krefttypen ikke forekommer på så unge mennesker som forsikrede, og at blod i urin ikke er synonymt på blærekreft for en mann på 39 år. Det er selskapet som har bevisbyrden for at det forelå symptomer på blærekreft i karensperioden, og selskapet har ikke oppfylt denne.

Selskapet har i hovedsak anført at symptomklausulen er en objektiv karanteneregel, og at det derfor ikke er et krav at forsikrede selv skjønnte at blodet var symptom på kreft. Det er tilstrekkelig at man i ettertid kan fastslå med sannsynlighetsovervekt at symptomene hadde sammenheng med den senere konstaterte kreften. De skadenære opplysningene om at det var blod i urinen i juni må legges til grunn, og ikke de senere uttalelsene som er avgitt etter at krav om erstatning ble avslått. Selskapets rådgivende lege har funnet det klart at forsikredes blærekreft viste tegn og/eller symptomer i løpet av karensperioden.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Selskapets vilkår for dekningen "Kritisk sykdom" angir i pkt. 5 at selskapet ikke er erstatningspliktig dersom:

Kritisk sykdom er en følge av sykdom/lidelse som er blitt påvist eller har vist tegn og/eller symptom innen 3 måneder etter at det er avgitt fullstendig søknad om en bestemt forsikring (symptomperiode). Fullstendig søknad foreligger når forsikrede har fylt ut en fullstendig Egenerklæring om helse ...

Det samme fremgår av forsikringsbeviset. Symptomklausulen er i samsvar med fal. § 13-5 annet ledd første punktum.

Symptomperioden begynte å løpe 8.6.14. Symptomklausulen får bare anvendelse for sykdommer som har vist symptomer i symptomperioden. Det er tilstrekkelig at man i ettertid forstår at forhold som viste seg i karenstiden, var symptomer på den sykdom som senere diagnostiseres. Det er således ikke et vilkår for adgangen til å anføre karensklausulen at lidelsen er diagnostisert innen karenstiden.

Det er ikke opplysninger i saken om symptomer før 8.6.14, mens det har vært uenighet om forsikrede hadde symptomer i juni, eventuelt juli 2014 i forbindelse med turen på Hardangervidda. Nemnda finner ikke grunn til å ta standpunkt til om det allerede da forelå symptomer, da det ikke er uenighet om at forsikrede 8.9.14 hadde klare symptomer på kreftsykdommen.

I vilkårene er karensperiode angitt til "innen tre måneder". Starttidspunktet for denne perioden er angitt i vilkåret til "etter at det er avgitt fullstendig søknad", hvilket i dette tilfellet var 8.6. Spørsmålet om opphørstidspunktet for symptomperioden må bero på en tolking av vilkåret. Slik nemnda ser det, følger det av ordlyden at tremånedersperioden i dette tilfellet løp fra 8.6. t.o.m. 8.9., dvs. til og med tilsvarende dato tre måneder etter at fristen begynte å løpe.

Uttalelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Karin M. Bruzelius (leder), Ingrid Smedsrud (nestleder), Hege Opheim, Mildrid Felland, Gro Farestvedt, Paal Bjønness og Ingebjørg Kiil.